

Ferenc pápa nagyböjti üzenete 2014

Szegénnyé lett, hogy szegénységével gazdagítson minket (vö. 2Kor 8,9)

Kedves Testvéreim!

Nagyböjt alkalmából néhány gondolatot ajánlok figyelmetekbe, melyek segíthetnek a megtérés egyéni és közösségi útján. Szent Pál kifejezéséből merítem az alapgondolatot: „Hiszen ismeritek a mi Urunk, Jézus Krisztus kegyelmét, hogy értetek szegénnyé lett, bár gazdag volt, hogy az ő szegénysége által ti gazdagok legyetek” (2Kor 8,9). Az Apostol a korintusi keresztényekhez fordul, és bátorítja őket, hogy nagylelkűen segítsék a jeruzsálemi, szűkölködő hívőket. Mit mondanak nekünk, mai keresztényeknek, Szent Pálnak ezek a szavai? Mit mond nekünk ma a szegénységre, az evangéliumi értelemben vett szegény életre való meghívás?

Krisztus kegyelme

Ezek a szavak mindenekelőtt elmondják, hogy milyen Isten stílusa. Isten nem a világi hatalom és gazdagság eszközeivel mutatja meg önmagát, hanem a gyengeség és szegénység eszközein keresztül: „bár gazdag volt, értetek szegénnyé lett...”. Krisztus, az Isten örök Fia, aki hatalomban és dicsőségben egyenlő az Atyával, szegénnyé lett; lejött közénk, mindannyiunkhoz közel jött. Mindenétől megvált, „kiüresítette önmagát”, hogy mindenben hasonló legyen hozzánk (vö. Fil 2,7; Zsid 4,15). Isten megtestesülése nagy misztérium! De mindennek az alapja az isteni szeretet, amely szeretet kegyelem, nagylelkűség, a közelség vágya és nem habozik odaadni és feláldozni önmagát a szeretett teremtményekért. A tevékeny szeretet azt jelenti, hogy egészen osztozunk a szeretett személy sorsában. A szeretet hasonlónak tesz, egyenlőséget teremt, ledönti a falakat, megszünteti a távolságokat. És Isten ezt tette velünk. Jézus ugyanis „emberi kézzel dolgozott, emberi értelemmel gondolkodott, emberi akarattal cselekedett, emberi szívvel szeretett. Szűz Máriától születve valóban egy lett közülünk, a bűnt kivéve mindenben hasonló lett hozzánk” (II. Vatikáni Zsinat, *Gaudium et spes* kezdetű lelkipásztori konstitúció, 22).

Jézus célja nem az volt, hogy magáért a szegénységért legyen szegény, hanem – ahogy Szent Pál mondja – „*hogy az ő szegénysége által ti gazdagok legyetek*”. Ez nem szójáték, vagy egy hatásvadász kifejezés! Ez Isten logikájának szintézise, ebben foglalható össze a szeretetnek, a megtestesülésnek és a keresztnek a logikája. Isten nem a magasból hullajtotta ránk az üdvösséget, mint emberbaráti jámborságból a fölöslegből adott könyöradományt. Krisztus szeretete nem ilyen! Amikor Jézus alámerül a Jordán vizébe, és megkeresztelteti magát Keresztelő Jánossal, nem azért teszi, mert bűnbánatra, megtérésre van szükségük, közénk, bűnösök közé és magára vegye bűneink terhét. Ezt az utat választotta, hogy megvigasztaljon, üdvözítsen minket, hogy megszabadítson nyomorúságunkból. Szíven üt minket, hogy az Apostol azt mondja, hogy nem Krisztus gazdagsága, hanem *szegénysége által* lettünk megszabadítva. Szent Pál pedig jól ismeri „Krisztus felfoghatatlan gazdagságát” (Ef 3,8), aki a „mindenség örököse” (Zsid 1,2).

Mi tehát ez a szegénység, amellyel Jézus megszabadít és gazdaggá tesz minket? Éppen az, ahogyan ő szeret minket, ahogyan közel kerül hozzánk, mint az irgalmas szamaritánus, aki odalép ahhoz az emberhez, akit félholtan az út szélén hagytak (vö. Lk 10,25 köv.). Az ő együtt érző, gyöngéd, életünkben osztozó szeretete az, ami igazán szabaddá tesz minket, valódi üdvösséget és örömet ad nekünk. Krisztus szegénysége, amellyel gazdagít minket, abban áll, hogy testté lett, magára veszi gyöngeségeinket, bűneinket, és közvetíti felénk Isten végtelen irgalmát. Krisztus szegénysége a

legnagyobb gazdagság: Jézus gazdagsága az Atyaistenben való határtalan bizalmában rejlik, abban, hogy minden pillanatban rábízta magát, mindig és csak az ő akaratát és dicsőségét keresi. Gazdag, mint egy gyermek, aki érzi, hogy szeretik és szereti a szüleit, és egy pillanatra sem kételkedik szeretetükben, gyöngédségükben. Jézus gazdagsága a *Fiúságában* van, ennek a szegény Messiásnak az Atyával való egyedülálló kapcsolata a kizárólagos kiváltsága. Amikor Jézus arra hív, hogy vegyük magunkra az ő „édes igáját”, akkor arra hív, hogy gazdagodjunk az ő „gazdag szegénységében” és „szegény gazdagságában”; osztozzunk vele fiúi és testvéri lelkületében; váljunk fiakká a Fiúban, testvérekké az Elsőszülött Testvérben (vö. Róm 8,29).

Van egy mondás, mely szerint az egyetlen valódi szomorúság az, ha nem vagyunk szentek (L. Bloy); azt is mondhatnánk, hogy egyetlen valódi nyomorúság létezik: nem Isten gyermekeiként és Krisztus testvéreiként élni.

Tanúságtételünk

Azt gondolhatnánk, hogy a szegénységnek ez az „útja” Jézusé volt, mi pedig, akik utána jövünk, üdvözíthetjük a világot megfelelő emberi eszközökkel. Nem így van. Mindenütt, minden korban Isten továbbra is *Krisztus szegénysége által* üdvözíti az embereket és a világot, aki szegénnyé lesz a szentségekben, az Igében, az Egyházában, amely szegényekből álló nép. Isten gazdagságát nem tudjuk közvetíteni a mi gazdagságunkon keresztül, hanem mindig és kizárólag a személyes és közösségi szegénységünkön át, amelyet Krisztus Lelke éltet.

Mesterünket követve mi, keresztények arra kaptunk meghívást, hogy tekintsünk testvéreink nyomorára, érintsük meg, vegyük magunkra és tegyünk konkrétan azért, hogy könnyítsünk rajtuk. A *nyomor* nem egyenlő a *szegénységgel*. A nyomor olyan szegénység, amelyben nincs bizalom, szolidaritás, remény. Háromfajta nyomort különböztethetünk meg: anyagi, erkölcsi és lelki nyomort. Az *anyagi nyomor* az, melyet általában szegénységnek hívnak, és azokat érinti, akik nem emberhez méltó körülmények között élnek: alapvető jogok nélkül, elsődleges anyagi szükségletek hiányában, mint az étel, a víz, a higiéniai körülmények, a munka, a fejlődés és a kulturális növekedés lehetősége. E nyomor láttán az Egyház felkínálja szolgáló szeretetét, a *diakóniát*, hogy segítsen a szükségben, begyógyítsa ezeket a sebeket, amelyek elcsúfítják az emberiség arcát. A szegényekben és a legutolsókban mi Krisztus arcát látjuk. Ha szeretjük és segítjük a szegényeket, akkor Krisztust szeretjük és szolgáljuk. Elkötelezettségünk arra is irányul, hogy a világban megszűnjön az emberi méltóság megsértése, a diszkrimináció és az erőszak, amelyek sok esetben a nyomor igazi okai. Amikor a hatalom, a luxus és a pénz bálvánnyá válnak, akkor ezek előbbre valók lesznek az anyagi javak egyenlő elosztásánál. Ezért szükséges, hogy az emberek lelkiismerete az igazságosság, az egyenlőség, a józanság és a javak megosztása felé irányuljon.

Nem kevésbé aggasztó az *erkölcsi nyomor*, amely abban áll, hogy az ember a káros szenvedélyek és a bűn rabjává válik. Hány család aggódik amiatt, hogy valamelyik – gyakran fiatal – családtagon eluralkodik az alkohol, a drog, a játékszenvedély, a pornográfia! Hány ember veszítette el élete értelmét, nincs előttük távlat a jövőt illetően, reménytelenek! És hány ember kényszerült ebbe a nyomorba igazságtalan társadalmi körülmények miatt, a munkanélküliség miatt, amely megfosztja őket attól a méltóságtól, amit a kenyérkereset ad; vagy mert nem egyenlően jutnak hozzá az oktatáshoz és az egészségügyi szolgáltatásokhoz. Ezekben az esetekben az erkölcsi nyomor nevezhető akár az öngyilkosság kezdetének is. A nyomornak ez a formája, amely anyagi romláshoz is vezet, mindig összekapcsolódik a *lelki nyomorral*, amely akkor sújt minket, amikor eltávolodunk Istentől és elutasítjuk szeretetét. Ha úgy

véljük, hogy nincs szükségünk Istenre – aki Krisztusban felénk nyújtja kezét – mert azt gondoljuk, hogy beérjük saját magunkkal, akkor a kudarc útján járunk. Isten az egyetlen, aki valóban megment és megszabadít.

A lelki nyomorra az evangélium az igazi ellenszer. A keresztény ember arra hivatott, hogy vigye el az élet minden területére a megszabadító jó hírt, hogy létezik az elkövetett rossz megbocsátása, hogy Isten nagyobb a mi bűneinknél és ingyen szeret minket, mindig, és a közösségre valamint az örök életre vagyunk teremtve. Az Úr arra hív minket, hogy örömmel hirdessük az irgalom és a remény üzenetét! Jó megtapasztalni e jó hír terjesztésének örömét, annak örömét, hogy megosztjuk a ránk bízott kincset, hogy ezáltal vigaszt nyújtunk a megtört szíveknek és reményt adjunk sok testvérünknek, akiket körülvesz a sötétség. Ez azt jelenti számukra, hogy követjük és utánozzuk Jézust, aki a szegények és bűnösök felé ment, mint a pásztor az elveszett bárány felé, és teljes szeretetével tette ezt. Vele egyesülve bátran nyithatunk meg új utakat az evangelizáció és az emberi fejlődés terén.

Kedves Testvérek! Azt kívánom, hogy ebben a nagybőjti időben az egész Egyház készségesen és igyekezően tegyen tanúságot az anyagi, erkölcsi és lelki nyomorban élőknek az evangélium üzenetéről, amely az Atya irgalmas szeretetének hirdetésében foglalható össze, aki kész magához ölelni Krisztusban minden embert. Olyan mértékben tudjuk ezt tenni, amilyen mértékben hasonlóak leszünk Krisztushoz, aki szegénnyé lett és gazdaggá tett minket szegénységével. A nagybőjt megfelelő idő arra, hogy megváljunk sok mindentől. Jót fog tenni, ha megkérdezzük magunktól, mi mindent tudunk nélkülözni azért, hogy szegénységünkkel segítsünk és gazdagítsunk másokat. Ne felejtsük el, hogy az igazi szegénység fáj: önmagunk megfosztása valamitől nem lenne hiteles e bűnbánati távlat nélkül. Nem bízom abban az alamizsnában, amely nem kerül áldozatba és nem jár fájdalommal.

A Szentlélek, akinek köszönhetően olyanok vagyunk „mint szűkölködők, mégis sokakat gazdagítók, mint akiknek semmijük sincs, mégis mindenük megvan” (2Kor 6,10), tartsa meg ezeket az elhatározásainkat, és erősítse bennünk az emberi nyomor iránti figyelmet és felelősséget, hogy könyörületesek váljunk és gyakoroljuk az irgalmat. Ezzel a jókívánsággal biztosítalak benneteket imáimról, hogy minden hívő és minden egyházi közösség gyümölcsözően élje meg az egész nagybőjti időt. És kérek titeket, imádkozzatok értem. Az Úr áldjon meg titeket és a Szűzanya oltalmazzon benneteket.

Vatikán, 2013. december 26.

Szent István diakónus és első vértanú ünnepén